

بررسی دیدگاه کارگزاران خصوصی بیمه کشاورزی در زمینه عوامل مؤثر بر پذیرش و توسعه بیمه مراتع پژوهش موردی: استان تهران

الهه سالاری*، دکتر سید جمال فرج الله حسینی**، سحر دهیوری***

چکیده

نقش مهم منابع طبیعی در تمام ابعاد زندگی انسان، انکارناپذیر است. در میان انواع منابع طبیعی در ایران، مراتع از بیشترین وسعت و پراکندگی در کشور برخوردار است به گونه‌ای که نزدیک به ۵۵ درصد از خاک کشور (معادل ۹۰ میلیون هکتار) را در برمی‌گیرد. از همین رو، بخش مرتعداری فعالیتی مهم، ولی همراه با خطر (ریسک) است. برای رویارویی با خطرهای این بخش، مرتعداران و همچنین برنامه‌ریزان همواره در پی مهار خطر، بویژه از راه بیمه محصولات برمی‌آیند. پژوهش حاضر به بررسی عوامل مؤثر بر پذیرش و توسعه بیمه مراتع از دیدگاه کارگزاران خصوصی بیمه کشاورزی در استان تهران پرداخته است. این تحقیق از نوع پژوهشهای کاربردی و به روش توصیفی، همبستگی و علی- معلولی است. جامعه آماری مورد مطالعه، دربردارنده ۳۲ نفر از کارگزاران خصوصی بیمه کشاورزی بر اساس سرشماری است. شیوه اجرای پژوهش، به صورت میدانی و با استفاده از پرسشنامه و بهره‌گیری از نرم افزار Spss انجام شده است. به منظور تعیین روایی پرسشنامه و پایایی آن نیز، با ضریب آلفای کربناخ ۹۱ مورد تأیید قرار گرفت.

نتایج رگرسیون چند متغیره نشان می‌دهد، متغیرهای آگاهی از هدفها و سودمندیهای بیمه مراتع، میزان اطمینان و اعتماد بیمه‌گذار و بیمه‌گر، ارزیابی عادلانه خسارتها از سوی دستگاه بیمه‌گر و مساحت مراتع، نقش مثبتی بر پذیرش بیمه مراتع داشته است. افزون بر اینکه متغیرهای مناسب بودن حق بیمه تعیین شده، دفعات تماس کارشناسان با مرتعداران و پرداخت بموقع غرامت به مرتعداران نیز، دارای نقش مثبتی بر توسعه بیمه مراتع بوده است.

کلیدواژه‌ها:

مراتع، بیمه منابع طبیعی، پذیرش بیمه، کارگزاران خصوصی بیمه، استان تهران.

مقدمه

واقعیت این است که مراتع کشور، با ۹۰ میلیون هکتار مساحت، نزدیک ۵۵ درصد از مساحت کل کشور را دربر می‌گیرد و به عنوان پهناورترین و گسترده‌ترین منابع، در حفظ منابع پایه (آب، خاک و مانند آن)، افزایش تولیدات گیاهی و دامی، پایداری بومشناختی، زیست‌محیطی و نیز، امنیت غذایی و زیست‌شناختی، نقش برجسته‌ای دارد (۱).

به دلیل گستردگی و پراکندگی مراتع و گوناگونی اقلیم کشور، مراتع، زیر تأثیر عوامل مثبت‌گرا و منفی‌گرای برخاسته از حوادث پیش‌بینی‌ناپذیر و طبیعی متعددی است، که نبودن پیش‌آگاهی‌ها و برنامه‌های پیشگیرانه متناسب با آنچه شرایط آب‌وهوایی کشور است، به مقدار ضریب منفی این تأثیرپذیری، بیش از حد معمول و انتظار، افزوده و شدت و دامنه خسارت‌های وارد شده و تکرار آن در طول یکسال، بسختی، فعالان این بخش را آزرده و به آنها آسیب رسانده است. در مجموع، عوامل قهری و طبیعی مانند خشکسالی‌های پی‌پی، سرما و یخبندان با شدت و دامنه وسیع، سیل، توفان، تگرگ و مانند آن و همچنین، آفت‌ها و بیماری‌ها در طول سال و مراحل مختلف کاری، تولیدات و تأسیسات بخش کشاورزی و مراتع را تهدید می‌کند که گهگاه آثار آن تا مدت‌ها نیز، باقی می‌ماند (۱۴).

بنابراین درموقعیت کنونی، برای حفظ سرمایه‌های موجود در بخش و نیز، تداوم سرمایه در گردش موردنیاز برای ورود سرمایه‌های جدید و اهمیت پایداری و استمرار تولید، لازم است که برنامه‌های راهبری به منظور پشتیبانی مالی بموقع از مرتعداران و تولیدکنندگان در مواقع پدید آمدن خسارت‌های برخاسته از عوامل قهری و طبیعی به صورت ضابطه‌مند و از راه بیمه کشاورزی و به منظور تأمین سرمایه در گردش و جبران بخشی از خسارت‌ها و درنهایت، تداوم تولید و پرهیز جدی از مصرف منابع مالی به صورت کمک‌های بلاعوض، به صورت منظم تدوین و ارائه شود (۱۴).

فصلنامه
پژوهشی

از آنجا که بیمه، یکی از راهکارهای کاهش ریسک بوده و بیمه کشاورزی نیز، نمونه‌ای از فناوریهای است که برای پاسخگویی به نیازهای کشاورزان بویژه کشاورزان خرده‌پا و کاهش ریسک‌گریزی آنها ایجاد شده است (توجه شود) و از سویی، کشاورزی و مرتعداری دارای رابطه تنگاتنگی با هم هستند، بنابراین می‌توان این مورد را به بیمه مرتع نیز تعمیم داد.

مرتع:

بخشهای وسیعی از مساحت خشکیهای کره زمین را مراتع تشکیل می‌دهد که افزون بر منبع اصلی تولید علوفه برای دامداران نقشهای بی‌شمار دیگری نیز، بویژه برای حفظ تعادل اکوسیستم ایفا می‌کند. چنانکه گفته شد، کشور ایران نیز دارای ۹۰ میلیون هکتار مرتع است که زندگی بسیاری از ساکنان کشورمان از جمله روستاییان و عشایر، به آن وابسته است و این ثروت کلان ملی، اهمیت فراوانی در تولید ناخالص ملی کشور دارد.

تعریف مرتع در کشورهای مختلف و مکاتب علمی مختلف، ویژگیهای متفاوت خود را دارد؛ ولی به طور کلی، مرتع را می‌توان تمام سرزمینهایی دانست که به طور طبیعی برای جانوران، تولید علوفه می‌کنند. همچنین، به سرزمینهایی گفته می‌شود که به طور طبیعی یا از سوی انسان، دارای پوشش گیاهی شده است و همانند مراتع طبیعی، زیر پوشش نظام خاصی مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد (۶).

در ایران و به استناد بند ۷ ماده ۱ آیین‌نامه اجرایی قانون ملی شدن جنگلها، مصوب ۱۳۴۲، مرتع به زمینی، اعم از کوه و دامنه یا زمین مسطح گویند که در فصلهای چرا، دارای پوششی از گیاهان علوفه‌ای خودرو باشد و با توجه به سابقه چرا، به طور عرفی، مرتع شناخته شود (۱۳).

هم اکنون، اغلب این گونه منابع به سه دسته، مراتع علفی، مراتع بوته‌زار و مراتع بیابانی تقسیمبندی شده است. مراتع علفی، بیشتر در مناطق کوهستانی، و

مراتع بوته‌زار با وضعیت متوسط در مناطق نیمه استپی و با بارندگی کمتر از ۲۰۰ میلی لیتر و مراتع کویری و بیابانی، در مناطق با بارندگی کمتر از ۱۰۰ میلی لیتر، قرار دارند (۲).

وضعیت جمعیت انسانی وابسته به مراتع:

بر پایه داده‌ها و برآوردهای انجام گرفته تا سال ۱۳۸۴، جمعیت انسانی وابسته به مراتع کشور که دارای دام کوچک هستند، در دو بخش عشایری و روستایی، به میزان ۱۶۵۳۲۶۰ خانوار برآورد شده است و از این تعداد خانوار ۱۸۰۰۰۰ خانوار در بخش عشایری و ۷۳۶۰۰۰ خانوار در بخش روستایی، به مراتع کشور وابسته‌اند. همچنین، ۸۱ درصد از جمعیت ۷۳۷۲۶۰ خانوار روستایی دامدار وابسته به مرتع زیر ۲۰ راس دام دارند و در مراتع اطراف روستا بهره برداری می‌کنند. جمعیت بهره بردار از مراتع کشور که دارای دام سبک هستند، حدود ۱۶۵۳۲۶۰ خانوار است. از این تعداد، ۱۸۰۰۰۰ خانوار در بخش عشایری، ۷۳۶۰۰۰ خانوار در بخش دامداری روستایی و ۷۳۷۲۶۰ خانوار آن در بخش روستایی دامدار (دامدار مزارع و مراتع اطراف روستا) وابسته به مراتع کشور هستند (۱۳).

بیمه کشاورزی:

چنانکه می‌دانید، واژه بیمه نخستین بار از ترجمه واژه انگلیسی Insurance و فرانسوی Assurance در سال ۱۲۶۵ خورشیدی و در روند ارتباطات و تبادلات بین المللی، به واژگان فارسی وارد شده است. ازاین واژه، معانی و مفاهیم مختلفی در فرهنگ واژگان و دانشنامه‌ها به کار رفته است. برای نمونه، در فرهنگ معین، بیمه به عملی گفته شده است که اشخاص با پرداخت وجهی، قراردادی منعقد می‌کنند تا در صورتی که موضوع بیمه شده به مخاطره افتد، شرکت بیمه خسارت را بپردازد (۲). از نزدیک به ۲ قرن پیش، بیمه از نظر محتوا و ماهیت دگرگون گردیده و

از پدیده‌ای ساده و ابتدایی به مقوله‌ای پیچیده تبدیل شده و همراه با این تحول، مفهوم و تعریف آن نیز، تغییر کرده است.

بیمه در بخش کشاورزی نیز، تعریف‌های گوناگونی دارد که رایجترین آن در ایران عبارت است از تضمین جبران بخشی از خسارت وارد آمده بر داده‌ها و ستانده‌ها و عوامل بالفعل لازم برای عملیات اقتصادی در فاصله پیش از تولید تا مصرف محصولات، درمقابل خطرهای تهدید کننده و پیشگیری ناپذیر. این تعریف مشروط بر این شرط شده است که احتمال وقوع خطر پیشبینی‌پذیر و در خور اندازه‌گیری باشد.

کشور پهناور ایران، به سبب موقعیت جغرافیایی و ویژگیهای زمین شناختی، دارای آب‌وهوایی ویژه است، به گونه‌ای که از ۴۰ نوع حادثه طبیعی ثبت شده در جهان، ۳۱ نوع از آن در ایران به ثبت رسیده است. از سویی، بخش کشاورزی و منابع طبیعی، به دلیل گستردگی محیط آن و ارتباط تنگاتنگی که با طبیعت دارند. آسیب‌پذیرترین بخش اقتصادی به حساب می‌آید و هر ساله از این عوامل خطر، تأثیر گرفته و بهره‌برداران نیز، با خسارتهای فراوان مالی روبه‌رو شده‌اند. این در حالی است که به دلیل خرده‌پا بودن بهره‌برداران کشاورزی و منابع طبیعی و ضعف بنیه مالی آنها، وقوع این خطرها می‌تواند تا حذف بهره‌برداران و خارج شدن آنها از گردونه تولید در سال بعد، پیش رود (۴).

بیمه منابع طبیعی :

براساس ماده واحده اساسنامه صندوق بیمه کشاورزی ایران، این صندوق، مکلف به اجرای بیمه منابع طبیعی شده است. از این رو، پس از گذشت چند سال از تأسیس صندوق بیمه، مطالعات بیمه منابع طبیعی از سال ۱۳۷۵ با بیمه مراتع آغاز شد و سرانجام در سال زراعی ۱۳۷۶-۷۷ بیمه مراتع به صورت آزمایشی در ۵ استان کشور (تهران، سمنان، اصفهان، کرمانشاه و کردستان) به اجرا درآمد و به تدریج در طول چند سال گذشته در کل کشور گسترش یافته است.

به طوری که سطح بیمه شده (هکتار) در سال زراعی ۸۳-۱۳۸۲، به میزان ۲۳۴۳۸۰۵ رسیده و کل حق بیمه دریافتی آن نیز ۶۴۶۹۰۰۰۰۰۰ ریال بوده است (۴).

تعریف پذیرش:

واژه پذیرش، در فرهنگ معین، به عنوان اسم مصدر فعل پذیرفتن و به معنای قبول و فرمانبرداری آمده است، ولی در مباحث مربوط به نوآوری، «پذیرش» اشاره به تصمیم نهایی در قبول یا رد نوآوری دارد. از این رو امروزه، بسیاری از افراد و منابع علمی ترجیح می‌دهند، به جای واژه «پذیرش» از واژه «تصمیم نوآوری» استفاده کنند که مفاهیم گسترده‌تری را افزون بر مفهوم قبول یا رد نوآوری در بر می‌گیرد (۷).

در این زمینه، هال و دانکلبرگر^۱ (۲۰۰۳) نیز بر این باورند که برای اطلاع عموم از ایده‌ها و شیوه‌های جدید پذیرندگان برای پذیرفتن ایده نو، باید یک فرایند تصمیم‌گیری را که دربردارنده پنج مرحله: دانش، اعتقاد، تصمیم، اجرا و تأیید است، دنبال کنند. سامانیگو^۲ (۲۰۰۶) نیز معتقد است که: ایده و روش جدید ممکن است با تأخیر پذیرفته شود و پذیرش ایده نو، نیازمند دانش آگاهی از آن ایده است. بنابراین آنچه درنوآوری اهمیت دارد، جدید بودن آن نیست، بلکه درک و برداشت افراد از آن به عنوان یک ایده، روش یا پدیده نوین است هر چند که ماهیت آن جدید نباشد (۱۹).

عوامل مؤثر بر پذیرش بیمه مرتع :

با توجه به تنوع متغیرهای مؤثر بر پذیرش نوآوریها، دراین بخش، تلاش شده است، به بررسی برخی از عوامل پرداخته شود که بر پذیرفتن و نپذیرفتن (پذیرش و

1. Hall & Dunkelberger
2. Samaniego

عدم پذیرش) بیمه مرتع به عنوان نوآوری مورد نظر در این تحقیق از سوی مرتعداران روستایی، تأثیر بیشتری داشته و نیز در مطالعات انجام یافته در این زمینه و موضوعهای مشابه مورد تأیید قرار گرفته است.

ویژگیهای شخصیتی :

به طور کلی، خصوصیتها و تواناییهای ذاتی افراد، بسیار متفاوت است ولی افراد پذیرنده نوآوری، تفاوتهای آشکاری با دیگر افراد، بویژه در نوع افکار و رفتار خود با دیگران دارند و این نیز به دلیل آمیزه‌ای از ویژگیهایی است که به ارث برده و یا از راه تجربه آموخته‌اند.

راجرز^۱ (۱۹۸۳) در بیان متغیرهای شخصیتی تأثیرگذار بر پذیرش نوآوریها از مواردی همچون حس همدلی، توانایی درک مفاهیم مجرد، خردمندی، هوش، گرایش مساعد نسبت به تغییر و نظر مساعد نسبت به تحصیل علم و انگیزه پیشرفت و بالا بودن سطح انتظارات، نام می‌برد.

در زمینه متغیرهای شخصیتی، تأثیرگذار بر پذیرش نوآوریها، مباحث بسیاری مطرح شده است. از دیدگاههای شماری از صاحبنظران چنین برداشت می‌شود که متغیرهای شخصیتی، بیشترین تأثیر را دارند و حتی بعضی افراد مانند فاستر و راجرز در نظریه اولیه خود، متغیرهای شخصیتی را عامل اصلی در پذیرفتن و نپذیرفتن نوآوریها از سوی روستاییان می‌دانستند که انتقادهای زیادی بر این نظریه‌ها وارد آمد و موجب تعدیل آنها شد (۹).

سطح سواد:

یافته‌های پژوهشگری به نام ووه^۲ (۱۹۸۰) درکشور نیجریه نشان داد، میزان

سواد کشاورزان رابطه مثبت و معنیداری با پذیرش نوآوریها از سوی آنها داشته است و کشاورزانی که نوآوریهای مورد نیاز را پذیرفته‌اند، از سطح سواد بالاتری نسبت به دیگران برخوردار بوده‌اند.

در برخی پژوهشهای انجام یافته بر روی کشاورزان و تولیدکنندگان روستایی ایران، از جمله پژوهشهای سارمی (۱۳۷۲)، اسدی (۱۳۷۸) و نواب (۱۳۷۴) نیز، عامل سواد به عنوان یکی از عوامل مؤثر بر پذیرش نوآوریها شناخته شده و رابطه مثبت و معنیداری بین میزان سواد افراد با پذیرش نوآوریها از سوی آنها به دست آمده است. البته در همین زمینه پژوهشهای شاه پسند (۱۳۷۷) و کاشانی، به چنین نتیجه‌ای دست نیافته و در آنها وجود هیچگونه رابطه‌ای بین میزان سواد افراد، با پذیرش نوآوری از سوی آنها، به اثبات نرسیده است (توجه شود).

سن افراد:

آرتور موشر (۱۳۶۷) بر این باور است که جوانان آمادگی بیشتری برای پذیرش ایده‌های نو و روشهای جدید انجام امور دارند، زیرا سالمندان طی سالهای دراز کسب تجربه، دارای یک سازمان ذهنی هستند و به آسانی توصیه‌های جدید را نمی‌پذیرند (۹).

مجردی (۱۳۷۴) در گزارش پژوهش خود، به نتایج مطالعات بارناس^۱ (۱۹۶۰) آرنه و کلاکبل^۲ (۱۹۹۶) در تأیید این موضوع اشاره می‌کند و بر این اساس بیان می‌دارد که جوانان نوآوریها را زودتر از افراد مسن می‌پذیرند.

با وجود این، نتایج به دست آمده از تحقیقات عالمگیر، گراس، بروس و اشتراوس^۳ (۱۹۹۱) این موضوع را تأیید نمی‌کند و بر عکس نشان می‌دهد که بین سن

1. Barnas
2. Arnet & Clakabl
3. Alamgir & Gross, Bruce & Strauss

افراد با میزان پذیرش نوآوریها ازسوی آن رابطه مثبت و معنیداری وجود دارد. به دیگر سخن، پژوهشگران در تحقیقات یاد شده به این نتیجه دست یافته‌اند که افراد مسن، بیشتر از جوانان، نوآوریها را پذیرفته‌اند.

اما در مطالعه نواب (۱۳۷۴) چنین نتیجه‌ای به دست نیامده و برعکس رابطه منفی و معنیداری بین سابقه کار با پذیرش نوآوریهای مورد نظر به دست آمده است. به دیگر سخن، افراد با سابقه کمتر، فناوریهای ارائه شده را به میزان بیشتری پذیرفته‌اند (۹).

وضعیت اقتصادی:

اسلتیل^۱ (۱۹۹۴) نیز در مطالعه خود در مورد پذیرش نوآوریهای مربوط به کشاورزان پایدار به این نتیجه رسید که سودآوری، مهمترین عامل برای پذیرش این نوآوریهاست.

اوواک^۲ (۱۹۸۷) نیز، ضمن تأکید بر متغیرهای اقتصادی و سودآوری کاربرد نوآوری چنین بیان می‌کند که روشها و نوآوریهای مربوط به حفاظت خاک به دلیل نبود انگیزه‌های مالی در افراد، مورد پذیرش قرار نگرفته است.

در مطالعات هاونس و فلین^۳ (۱۹۷۵) نیز، همبستگی متغیرهای مستقل گوناگون با پذیرش و عدم پذیرش نوآوریها محاسبه شد که از میان متغیرهای مورد مطالعه، متغیرهای اقتصادی مانند: درآمد، اندازه واحد تولیدی و استفاده از اعتبارات به عنوان بیشترین پیشبینی کننده‌های پذیرش نوآوریها مشخص شدند و نداشتن شرایط اقتصادی لازم به عنوان عامل بازدارنده پذیرش شناسایی شدند (۱۰).

جمیسون و لائو^۱ (۱۹۸۲) در پژوهشی درباره عوامل مؤثر بر پذیرش فناوریهای نوین از سوی کشاورزان تایلندی، از ویژگیها و شرایط اقتصادی در کنار ویژگیهای شخصیتی افراد به عنوان عوامل مؤثر بر پذیرش فناوریها نام می‌برد. همچنین ترکمانی (۱۳۷۲) در گزارش تحقیق خود آورده است که شیوه و میزان پذیرش بیمه محصولات کشاورزی، به توانایی مالی کشاورزان در تحمل هزینه‌های آن بستگی دارد.

راجرز و شومیکر (۱۳۶۹) در بیان ویژگیهای گروههای مختلف پذیرنده نوآوری متغیرهایی مانند اندازه واحد تولیدی، گرایش اقتصاد تجاری (به جای اقتصاد معیشتی) و استفاده از وام و اعتبارات را در پذیرش نوآوریها از سوی افراد پذیرنده مؤثر دانسته و این نکته را یادآور شده‌اند که کاربرد بعضی از نوآوریها نیازمند هزینه‌های اولیه است. دربرخی از موارد، تنها قشرهای ثروتمند نظام اجتماعی، توان پذیرش آنها را دارند و از همین رو، نوآوران باید تا حدودی ثروتمند باشند که توانایی جبران ضرر و زیانهای احتمالی برخاسته از کاربرد نوآوریها را داشته باشند. بدین ترتیب به نظر می‌رسد، بهره‌مندی افراد و نظام اجتماعی از وضعیت و شرایط اقتصادی متناسب که در بردارنده: درآمد کافی، تنوع منابع درآمدی، واحد تولیدی بزرگتر و دیگر منابع و امکانات تولیدی و دسترسی به وام و اعتبارات بانکی است، تأثیر چشمگیری بر پذیرش ایده‌ها، روشها و فناوریهای نوین از سوی آنها دارد.

ویژگیهای اجتماعی - فرهنگی :

از آنجا که پذیرش نوآوریها و ایده‌های جدید، در واقع، تغییر در رفتار افراد پذیرنده آنها به شمار می‌آید، برخی از هنجارهای اجتماعی - فرهنگی نیز، در کنار دیگر متغیرها در فرایند پذیرش نوآوریها نقش مؤثری دارند.

این عوامل اجتماعی - فرهنگی، گاهی به عنوان مانع و بازدارنده تغییر و تحول در جوامع روستایی و گاهی نیز، به عنوان انگیزه اقدام به پذیرش روشهای نوین و به دنبال آن ایجاد تغییر و تحول در ساختارهای نظام اجتماعی عمل می‌کند.

سوانسون (۱۳۷۰) تحول - فرهنگی اجتماعی را لازمه تحول و توسعه فناوری و همچنین پیامد معرفی فناوریهای نوین در نظام یک روستا می‌داند.

از سوی، شهبازی (۱۳۷۵) ضمن تأکید بر رعایت تناسب نوآوریها و فناوریهای نوین با شرایط و ویژگیهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی مردم و نظام اجتماعی پذیرنده این فناوریها، به تأثیر عوامل فرهنگی - اجتماعی، باور دارد.

در میان نظریه‌پردازانی که در زمینه تأثیر عوامل اجتماعی - فرهنگی در روند توسعه و تحول جوامع روستایی به بحث پرداخته‌اند، راجرز^۱ «نظریه خرده فرهنگ دهقانی» را مطرح کرده است که براساس آن در جریان توسعه و دگرگونی روستاها، شناخت آگاهی از خصوصیت‌های فرهنگی و اجتماعی دهقانان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، به گونه‌ای که اگر برنامه‌های توسعه روستا، بدون در نظر گرفتن عوامل اجتماعی - فرهنگی و شناخت ارزشها، وجهه نظرها و انگیزه‌های دهقانان طراحی شود، به شکست خواهد انجامید. بدین ترتیب از مجموع نظریه‌های مطرح شده در این زمینه و بر مبنای نتایج مطالعات انجام یافته در این زمینه، چنین برداشت می‌شود که به دلیل وجود تنوع ویژگیهای جوامع مختلف، عوامل اجتماعی - فرهنگی نیز در کنار دیگر متغیرهای تأثیرگذار بر فرایند تصمیمگیری برای پذیرفتن یا نپذیرفتن نوآوریها، در خور بررسی است.

روش و ابزار پژوهش

پژوهش حاضر از نوع پژوهشهای کاربردی است و به روش توصیفی،

همبستگی و علی- معلولی انجام شده است. تحقیق به شیوه میدانی انجام گرفته و در آن از پرسشنامه استفاده شده است. جامعه آماری مورد بررسی نیز در بردارنده کارگزاران خصوصی بیمه کشاورزی در استان تهران است که بر اساس اطلاعات به دست آمده ۳۲ نفر هستند و به صورت سرشماری مورد پرسش قرار گرفتند. متغیر وابسته در این پژوهش، میزان پذیرش بیمه مراتع، و متغیرهای مستقل تحقیق نیز، دربرگیرنده: ویژگیهای شخصی، روشهای آموزشی و ترویجی در زمینه بیمه مراتع و نظرای کارگزاران در زمینه رعایت و توجه به سیاستهای بیمه‌ای، موانع پذیرش بیمه مراتع و راههای گسترش و فراگیری بیمه مراتع است.

به منظور تعیین روایی پرسشنامه، از دیدگاهها و پیشنهادهای استادان گروه ترویج و آموزش کشاورزی و محققان و کارشناسان صندوق بیمه کشاورزی استفاده شد. برای سنجیدن اعتبار پرسشنامه‌های تهیه شده، نرم‌افزار spss win و روش آلفای کرونباخ به کار رفت و مقدار آن نیز، برابر ۹۱ درصد به دست آمد، که نشان‌دهنده اعتبار خوب آن است.

یافته‌های پژوهش

ویژگیهای شخصی کارگزاران خصوصی بیمه کشاورزی

متوسط سن کارگزاران خصوصی بیمه کشاورزی مورد بررسی در این تحقیق، ۳۶/۵ سال است. که جوانترین آنها ۲۵ سال سن و مسنترین آنها ۴۸ سال سن داشته‌اند. بیشترین فراوانی مربوط به گروههای سنی ۲۵ تا ۳۰ است. در زمینه جنسیت کارگزاران خصوصی بیمه کشاورزی، همه افراد مورد بررسی، مرد بودند. از نظر سطح تحصیلات، ۶۸/۸ درصد از کارگزاران خصوصی بیمه مورد مطالعه، با بیشترین فراوانی، دارای مدرک تحصیلی کارشناسی یا لیسانس بودند. از لحاظ رشته

تحصیلی کارگزاران خصوصی بیمه کشاورزی، بیشترین فراوانی مربوط به رشته‌های مرتبط با کشاورزی است که ۶۰ درصد فراوانی را به خود اختصاص داده و ۱۰ درصد نیز، در رشته‌های مرتبط با منابع طبیعی تحصیل کرده‌اند.

دیدگاه کارشناسان بیمه در زمینه تأثیر دریافت غرامت بر جبران خسارتهای وارد شده بر مراتع

دیدگاه و نظریات کارگزاران خصوصی بیمه کشاورزی در زمینه تأثیر دریافت غرامت بر جبران خسارتهای وارد شده بر مراتع نشان می‌دهد، ۶۹ درصد کارگزاران بیمه باور دارند که غرامت دریافت شده از سوی مرتعداران تا حد متوسط خسارتهای وارد شده بر مراتع آنان را برطرف می‌سازد. نتایج برگرفته از نظریات کارگزاران بیمه ($\mu = 3/06$) نشان‌دهنده آن است که میزان غرامت دریافت شده از سوی مرتعداران تا حد متوسط خسارتهای وارد شده بر مراتع آنان را برطرف می‌کند.

اولویت‌بندی میزان به کارگیری روشهای آموزشی - ترویجی

در زمینه اولویت‌بندی میزان به کارگیری روشهای آموزشی - ترویجی از سوی شرکت بیمه (صندوق بیمه کشاورزی) برای افزایش دانش و مهارت فنی مرتعداران در مورد مسائل مربوط به بیمه مراتع با توجه به دیدگاه کارگزاران خصوصی بیمه (جدول شماره ۱) ملاحظه می‌شود که مهمترین روش به کارگرفته شده از سوی شرکت بیمه‌گر، تماس با مرتعداران بوده است که با میانگین ۲/۲۵ در اولویت اول قرار دارد. به طور کلی میانگینهای به دست آمده از جدولها نشانگر آن است که فعالیتهای آموزشی و ترویجی در زمینه بیمه مراتع در حد کم صورت گرفته است.

جدول شماره ۱: اولویتبندی میزان به کارگیری روشهای آموزشی - ترویجی

در زمینه پذیرش بیمه مراتع از سوی صندوق بیمه کشاورزی

میانگین	انحراف معیار	میانگین	تعداد (N)	روشهای آموزشی - ترویجی
۱	۱/۳۹	۲/۲۵	۳۲	تماس با دیگر مرتعداران
۲	۱/۶۵	۱/۶۵	۳۲	کلاسها و دوره های آموزشی
۳	۱/۴۳	۱/۴۶	۳۲	مجله ها و نشریه های ترویجی
۴	۱/۷۴	۱/۴۲	۳۱	برنامه های تلویزیونی
۵	۱/۴۵	۱/۴۱	۳۱	بازدیدهای گروهی
۶	۱/۴۷	۱/۴۰	۳۰	انتشار بروشور
۷	۱/۵۴	۱/۲۵	۳۲	برنامه های رادیویی
۸	۱/۳۸	۱/۲۲	۳۱	نمایش فیلمهای آموزشی ویدیویی
۹	۱/۵۶	۱/۲۱	۳۲	استفاده از کارگاههای آموزشی

هیچ = ۰ خیلی کم = ۱ کم = ۲ متوسط = ۳ زیاد = ۴ خیلی زیاد = ۵

اولویتبندی راهکارهای مؤثر بر گسترش و فراگیری بیمه مراتع

بررسیها نشان می دهد، از دیدگاه کارگزاران خصوصی بیمه کشاورزی، مؤثرترین راهکار، افزایش میزان غرامت پرداختی به مرتعداران است که با میانگین ۴/۴۳ در اولویت نخست قرار دارد (جدول شماره ۲).

فصلنامه
پژوهشی

جدول شماره ۲: اولویتبندی راهکارهای مؤثر برگسترش و فراگیری بیمه مراتع
(از دیدگاه کارگزاران خصوصی بیمه کشاورزی)

اولویت	انحراف معیار	میانگین	تعداد (N)	راهکارهای گسترش و فراگیری بیمه مراتع
۱	۰/۷۱	۴/۴۳	۳۲	افزایش میزان غرامت پرداختی به مرتعداران
۲	۰/۵۲	۴/۲۹	۳۱	سهولت در پرداخت غرامت به مرتعداران خسارت دیده
۳	۰/۸۳	۳/۶۷	۳۱	به کار بستن سیاستهای تشویقی برای مرتعداران بیمه شده
۴	۰/۹۲	۳/۵۱	۳۱	تبلیغات مناسب در زمینه بیمه مراتع
۵	۱/۳۱	۳/۴۵	۳۱	پرداخت تسهیلات بانکی و دیگر نهاده‌ها به شرط قرارداد با بیمه
۶	۱/۵۰	۳/۲۹	۳۱	همکاری رهبران محلی برای گسترش فرهنگ بیمه مراتع
۷	۰/۷۲	۳/۲۸	۳۲	دریافت حق بیمه مراتع به صورت اقساط
۸	۱/۳۵	۳/۱۸	۳۲	توجه به برنامه‌های آموزشی و ترویجی در زمینه بیمه مراتع
۹	۱/۵۶	۲/۴۰	۳۲	واگذاری امور اجرایی بیمه محصولات به بخش خصوصی

هیچ = ۰ خیلی کم = ۱ کم = ۲ متوسط = ۳ زیاد = ۴ خیلی زیاد = ۵

الویتبندی میزان رعایت یا توجه به سیاستهای بیمه‌ای

در زمینه اولویتبندی میزان رعایت یا توجه به سیاستهای بیمه‌ای، چنانکه داده‌های جدول شماره ۳ نیز نشان می‌دهد، از دیدگاه کارگزاران خصوصی بیمه، مهمترین سیاست به کارگرفته شده، روانسازی امور اداری خدمات بیمه مراتع در مرحله عقد قرارداد است که با میانگین ۳/۸۶ در اولویت نخست قرار دارد.

جدول شماره ۳: اولویتبندی میزان رعایت یا توجه به سیاستهای بیمه‌ای

از دیدگاه کارگزاران خصوصی بیمه کشاورزی

اولویت	انحراف معیار	میانگین	تعداد (N)	رعایت یا توجه به سیاستهای بیمه‌ای
۱	۰/۸۱	۳/۸۶	۳۰	روانسازی امور اداری خدمات بیمه مراتع در مرحله عقد قرارداد
۲	۰/۸۳	۳/۳۰	۳۰	مطلوب بودن شرایط و مقررات وضع شده در قراردادهای بیمه نامه‌ها
۳	۰/۸۸	۳/۲۷	۲۹	عادلان بودن میزان حق بیمه تعیین شده با توجه به درآمد مرتعداران
۴	۱/۳۶	۳/۱۶	۳۰	اعطای تخفیف حق بیمه به بیمه‌گذاران خسارت ندیده
۵	۱/۲۸	۳/۰۶	۳۱	تنوع خطرهای زیر پوشش بیمه مراتع
۶	۱/۴۷	۲/۹۶	۳۰	پرداخت بموقع غرامت به مرتعداران بیمه‌گذار خسارت دیده
۷	۱/۳۰	۲/۹۰	۳۲	کمک یارانه‌ای دولت به مرتعداران در زمینه بیمه مراتع
۸	۱/۳۵	۲/۷۷	۳۱	دسترسی آسان و سریع مرتعداران بیمه‌گذار به صندوق بیمه
۹	۱/۷۳	۲/۷۴	۳۱	اطلاع‌رسانی و گسترش فرهنگ بیمه مراتع از سوی دستگاه بیمه‌گر
۱۰	۱/۳۶	۲/۷۳	۳۰	ارزیابی و برآورد خسارتها به طور دقیق، بموقع و عادلانه
۱۱	۱/۲۴	۲/۷۱	۳۱	ساز و کارهای مناسب در زمینه انجام نظارت بر بیمه مراتع
۱۲	۱/۴۴	۲/۷۰	۳۰	وجود فضای اطمینان و اعتماد بین بیمه‌گذار و بیمه‌گر

فصلنامه پژوهشی

خیلی کم=۱ کم=۲ متوسط=۳ زیاد=۴ خیلی زیاد=۵

الویتبندی موانع پذیرش بیمه مرتعداری

در زمینه اولویتبندی موانع پذیرش بیمه مرتعداری، چنانکه داده‌های جدول شماره ۴ نمایان می‌سازد، از دیدگاه کارگزاران خصوصی بیمه مورد مطالعه، مهمترین مانع پذیرش بیمه مراتع، نبود اطلاع رسانی و گسترش ندادن فرهنگ بیمه از سوی دستگاه بیمه‌گر، به مرتعداران است که با میانگین ۴/۰۶ در اولویت نخست قرار دارد.

جدول شماره ۴: اولویتبندی موانع پذیرش بیمه مرتعداری

(از دیدگاه کارگزاران خصوصی بیمه کشاورزی)

اولویت	انحراف معیار	میانگین	تعداد (N)	موانع پذیرش بیمه مرتعداری
۱	۰/۹۱	۴/۰۶	۳۲	نبود اطلاع رسانی و گسترش ندادن فرهنگ بیمه از سوی دستگاه بیمه‌گر به مرتعداران
۲	۰/۶۱	۳/۵۹	۳۲	پایین بودن غرامتهای پرداختی از سوی بیمه
۳	۰/۸۰	۳/۵۸	۳۱	پرداخت نشدن بموقع غرامت به مرتعداران بیمه‌گذار خسارت‌دیده
۴	۱/۱۱	۳/۴۱	۳۱	نبود دسترسی سریع و آسان بیمه‌گذاران به صندوق بیمه
۵	۱/۲۱	۳/۲۵	۳۲	نبود فضای اطمینان و اعتماد بین مرتعداران بیمه‌گذار و بیمه‌گر
۶	۰/۹۸	۳/۱۹	۳۱	پوشش ندادن تمام خطرهای از سوی بیمه
۷	۱/۳۰	۲/۹۰	۳۲	نبود کمک یارانه‌ای دولت به مرتعداران در مورد بیمه مراتع
۸	۰/۹۹	۲/۸۷	۳۱	نبود سازوکارهای مناسب در زمینه انجام نظارت بر بیمه
۹	۱/۱۳	۲/۸۴	۳۲	حضور نداشتن بموقع کارشناسان ارزیاب صندوق در محل
۱۰	۱/۳۲	۲/۸۰	۳۰	روان نبودن امور اداری خدمات بیمه مرتع در مرحله عقد قرارداد
۱۱	۱/۰۲	۲/۷۱	۳۲	نبود ارزیابی و برآورد دقیق، بموقع و عادلانه خسارتهای
۱۲	۱/۳۳	۲/۶۸	۳۲	مطلوب نبودن شرایط، ضوابط و مقررات وضع شده در قراردادهای بیمه نامه‌ها
۱۳	۱/۱۰	۲/۴۳	۳۲	متناسب نبودن میزان تعرفه و حق بیمه تعیین شده با توجه به درآمد مرتعداران
۱۴	۱/۴۱	۲/۲۵	۳۲	اعطا نشدن تخفیف حق بیمه به مرتعداران بیمه‌گذار خسارت ندیده
۱۵	۰/۹۲	۲/۱۲	۳۱	زیاد بودن حق بیمه

خیلی کم = ۱ کم = ۲ متوسط = ۳ زیاد = ۴ خیلی زیاد = ۵

اولویتبندی راهکارهای مؤثر بر گسترش و فراگیری بیمه مراتع

بررسیها نشان می‌دهد، از دیدگاه کارگزاران خصوصی بیمه کشاورزی، مؤثرترین راهکار، افزایش میزان غرامت پرداختی به مرتعداران است که با میانگین

۴/۴۳ در اولویت نخست قرار دارد. (جدول شماره ۵).

جدول شماره ۵: اولویتبندی راهکارهای مؤثر برگسترش و فراگیری بیمه مراتع (از دیدگاه کارگزاران خصوصی بیمه کشاورزی)

اولویت	انحراف معیار	میانگین	تعداد (N)	راهکارهای گسترش و فراگیری بیمه مراتع
۱	۰/۷۱	۴/۴۳	۳۲	افزایش میزان غرامت پرداختی به مرتعداران
۲	۰/۵۲	۴/۲۹	۳۱	سهولت در پرداخت غرامت به مرتعداران خسارت دیده
۳	۰/۸۳	۳/۶۷	۳۱	به کار بستن سیاستهای تشویقی برای مرتعداران بیمه شده
۴	۰/۹۲	۳/۵۱	۳۱	تبلیغات مناسب در زمینه بیمه مراتع
۵	۱/۳۱	۳/۴۵	۳۱	پرداخت تسهیلات بانکی و دیگر نهاده‌ها به شرط قرارداد با بیمه
۶	۱/۵۰	۳/۲۹	۳۱	همکاری رهبران محلی برای گسترش فرهنگ بیمه مراتع
۷	۰/۷۲	۳/۲۸	۳۲	دریافت حق بیمه مراتع به صورت اقساط
۸	۱/۳۵	۳/۱۸	۳۲	توجه به برنامه‌های آموزشی و ترویجی در زمینه بیمه مراتع
۹	۱/۵۶	۲/۴۰	۳۲	واگذاری امور اجرایی بیمه کشاورزی به بخش خصوصی

خیلی کم = ۱ کم = ۲ متوسط = ۳ زیاد = ۴ خیلی زیاد = ۵

فصلنامه پژوهشی

نتایج به دست آمده از آزمون همبستگی اسپیرمن بین متغیرهای پژوهش:

برای به دست آوردن رابطه دو سویه میان متغیرهای پژوهش از آزمونهای همبستگی استفاده شد. در این تحقیق، با توجه به مقیاس متغیرها که به صورت رتبه‌ای است، نوع آزمون همبستگی انتخاب شده، اسپیرمن است. نتایج آزمون همبستگی اسپیرمن بین متغیرهای تحقیق نشان می‌دهد، میان متغیرهای سطح تحصیلات ($r = 0/231$ و $p = 0/017$)، مساحت مراتع ($r = 0/299$ و $p = 0/002$)، آگاهی از هدفها و سودمندیهای بیمه ($r = 0/291$ و $p = 0/002$)، دفعات تماس مرتعداران با کارشناسان صندوق ($r = 0/278$ و $p = 0/004$)، شرکت مرتعداران در دوره‌های آموزشی ($r = 0/459$ و $p = 0/003$)، و دیگر متغیرهای نگاشته شده در جدول شماره ۶ و متغیر پذیرش بیمه مراتع در سطح ۹۹ درصد اطمینان، رابطه مثبت و معنیداری وجود دارد (در این جدول از آوردن دیگر متغیرهایی که دارای رابطه معنیدار با متغیر وابسته تحقیق نبودند، خودداری شده است).

جدول شماره ۶ : همبستگی متغیرهای پژوهش با پذیرش بیمه مراتع

متغیر وابسته	متغیر مستقل	r	p	ردیف
پذیرش بیمه مراتع	سطح تحصیلات	۰/۲۹۹**	۰/۰۰۲	۱
پذیرش بیمه مراتع	مساحت مراتع	۰/۰۲۹۱**	۰/۰۰۲	۲
پذیرش بیمه مراتع	آگاهی از هدفها و سودمندیهای بیمه	۰/۲۷۸**	۰/۰۰۴	۳
پذیرش بیمه مراتع	دفعات تماس مرتعداران با کارشناسان صندوق	۰/۴۵۹**	۰/۰۰۳	۴
پذیرش بیمه مراتع	شرکت مرتعداران در دوره های آموزشی	۰/۶۲۹**	۰/۰۰۰	۵
پذیرش بیمه مراتع	روانسازی امور اداری خدمات بیمه	۰/۲۸۲**	۰/۰۰۴	۶
پذیرش بیمه مراتع	تنوع خطرهای زیر پوشش بیمه مراتع	۰/۴۹۶**	۰/۰۰۰	۷
پذیرش بیمه مراتع	پرداخت بموقع غرامت به مرتعداران	۰/۵۷۴**	۰/۰۰۰	۸
پذیرش بیمه مراتع	گسترش فرهنگ بیمه توسط دستگاه بیمه‌گر	۰/۵۷۸**	۰/۰۰۰	۹
پذیرش بیمه مراتع	دسترسی آسان بیمه‌گذاران به صندوق بیمه	۰/۴۸۲**	۰/۰۰۰	۱۰
پذیرش بیمه مراتع	میزان اطمینان و اعتماد بیمه گذار و بیمه‌گر	۰/۴۴۵**	۰/۰۰۰	۱۱
پذیرش بیمه مراتع	ارزیابی عادلانه خسارتها از سوی دستگاه بیمه‌گر	۰/۴۰۸**	۰/۰۰۰	۱۲
پذیرش بیمه مراتع	تخفیف حق بیمه به بیمه گذاران خسارت ندیده	۰/۳۶۵**	۰/۰۰۰	۱۳
پذیرش بیمه مراتع	ارائه اطلاعات به مرتعداران از سوی صندوق بیمه	۰/۲۳۱*	۰/۰۱۷	۱۴

* : p=5% ** : p=1%

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

نتایج به دست آمده از محاسبه رگرسیون چند متغیره:

در این بخش، نخست برای به دست آوردن متغیرهای پیشبینی کننده و تبیین کننده متغیر وابسته و به دست آوردن معادله رگرسیون، تمامی متغیرهایی که در آزمون همبستگی، معنیدار شده بودند، وارد رگرسیون چندگانه شدند. با استفاده از روش گام به گام، در گام اول، متغیر آگاهی از هدفها و سودمندیهای بیمه مراتع، وارد معادله رگرسیون شد، که به تنهایی ۷۹ درصد تغییرات متغیر وابسته میزان پذیرش بیمه مراتع را تبیین کرد. در گام دوم، این متغیر همراه با متغیر میزان اطمینان و اعتماد بیمه‌گذار و بیمه‌گر وارد معادله رگرسیون شد که در مجموع، ۸۸ درصد تغییرات متغیر وابسته را تبیین می‌کرد. در گام سوم، دو متغیر پیشین، با متغیرهای ارزیابی عادلانه خسارتها از سوی دستگاه بیمه‌گر و آگاهی از هدفها و سودمندیهای بیمه مراتع وارد معادله رگرسیون شد که در مجموع، ۹۰ درصد تغییرات را تبیین کرد. در نهایت نیز، متغیر مساحت مراتع همراه با متغیرهای پیشین وارد شد و در مجموع، ۹۲ درصد تغییرات متغیر وابسته را تبیین کرد. بر اساس نتایج به دست آمده (جدول شماره ۷) متغیر آگاهی از هدفها و سودمندیهای بیمه مراتع، با داشتن مقدار $B = 0.822$ بهترین عامل برای پیشبینی پذیرش بیمه مراتع شناخته شد. این مدل رگرسیون با مقدار $(F = 560.22)$ و در سطح $X = 0.000$ معنیدار است. در مجموع، متغیرهای بالا ۹۲ درصد $(Adjusted R^2 = 0.92)$ از تغییرات نظر کارگزاران بیمه در مورد پذیرش بیمه مراتع را تبیین کرد.

با توجه به ضریبهای جدول شماره ۷ معادله خط رگرسیون چند متغیره در گام چهارم به صورت زیر است:

$$x_4 0.12/0 + x_3 19/0 + x_2 12/0 + x_1 57/0 = Y + 0.0001$$

آگاهی از هدفها و سودمندیهای بیمه مراتع (x_1)

میزان اطمینان و اعتماد بیمه‌گذار و بیمه‌گر (x2)
 ارزیابی عادلانه خسارتها از سوی دستگاه بیمه‌گر (x3)
 مساحت مراتع و تأمین انگیزه‌های مادی مدیران (x4)

جدول شماره ۷: خلاصه مراحل مختلف ورود به مدل و ارزیابی اثر متغیرهای مستقل
 پژوهش بر میزان پذیرش بیمه مراتع

مراحل	متغیرهای وارده شده به معادله	B	R ²	F
گام اول	آگاهی از هدفها و سودمندیهای بیمه مراتع	۰/۸۲۲	۰/۷۹	۱۳۷/۹۳*
گام دوم	آگاهی از هدفها و سودمندیهای بیمه مراتع میزان اطمینان و اعتماد بیمه‌گذار و بیمه‌گر	۰/۶۷۵ ۰/۲۸۳	۰/۸۸	۱۴۱/۳۱*
گام سوم	آگاهی از هدفها و سودمندیهای بیمه مراتع میزان اطمینان و اعتماد بیمه‌گذار و بیمه‌گر ارزیابی عادلانه خسارتها از سوی دستگاه بیمه‌گر	۰/۶۳۰ ۰/۲۰۷ ۰/۱۴۳	۰/۹۰	۱۱۶/۲۹*
گام چهارم	آگاهی از هدفها و سودمندیهای بیمه مراتع میزان اطمینان و اعتماد بیمه‌گذار و بیمه‌گر ارزیابی عادلانه خسارتها از سوی دستگاه بیمه‌گر مساحت مراتع	۰/۵۷۷ ۰/۱۲۲ ۰/۱۹۰ ۰/۰۰۰۱	۰/۹۲	۱۰۸/۳۴*

* = معنیداری در سطح ۱ درصد

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج به دست آمده از تأثیر جمعی متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته میزان پذیرش بیمه مراتع از راه رگرسیون چند متغیره به روش گام به گام نشان‌دهنده آن است که متغیرهای آگاهی از هدفها و سودمندیهای (فوائد) بیمه مراتع، میزان اطمینان و اعتماد بیمه‌گذار و بیمه‌گر، ارزیابی عادلانه خسارتها از سوی دستگاه بیمه‌گر و مساحت مراتع، نقش مثبتی بر پذیرش بیمه مراتع داشته است.

پژوهشهای گوناگون انجام شده از سوی قلاوند (۱۳۸۲)، فرجی (۱۳۸۲)، فرج الله

حسینی (۱۳۸۴) و یعقوبی فرانی (۱۳۷۹)، ثمری (۱۳۷۷) و بیگر (۱۹۹۰) همگی نشان می‌دهد، بین آگاهی از هدفها و سودمندیهای (فوائد) بیمه و میزان پذیرش بیمه، رابطه مثبت وجود دارد که پژوهش حاضر نیز، آن را مورد تأیید قرار می‌دهد. بررسی ضریب همبستگی بین دو متغیر میزان آگاهی مرتعداران از هدفها و سودمندیهای بیمه مراتع و میزان توسعه بیمه مراتع، نشان‌دهنده آن است که بین این دو متغیر، رابطه معنیداری وجود ندارد به دیگر سخن، میزان توسعه بیمه مراتع، مستقل از میزان آگاهی مرتعداران از هدفها و سودمندیهای (فوائد) بیمه مراتع بوده است. این در حالی است که تحقیقات انجام گرفته از سوی احمدی (۱۳۸۶) نشان می‌دهد، بین میزان آگاهی از هدفها و سودمندیهای (فوائد) بیمه، با توسعه بیمه رابطه مثبت وجود دارد که تحقیق حاضر آن را تأیید نمی‌کند.

از سویی محاسبه ضریب همبستگی بین دو متغیر میزان اعتماد میان بیمه‌گر و بیمه‌گذار با میزان پذیرش بیمه مراتع نیز، نشان می‌دهد، بین دو متغیر پیشگفته، رابطه مثبت و معنیداری وجود دارد. به دیگر سخن، هرچه اعتماد بین بیمه‌گر و بیمه‌گذار بیشتر باشد، میزان پذیرش بیمه مراتع از سوی مرتعداران نیز، بیشتر است. بررسیهای انجام یافته از سوی احمدی (۱۳۸۶) و فرجی (۱۳۸۲) نشان می‌دهد، بین دو متغیر پیشگفته، رابطه مثبت وجود دارد که پژوهش حاضر نیز، آن را مورد تأیید قرار می‌دهد. بررسی ضریب همبستگی بین دو متغیر میزان اعتماد میان بیمه‌گر و بیمه‌گذار با میزان توسعه بیمه مراتع نشان می‌دهد، میان دو متغیر رابطه معنیداری وجود دارد. به دیگر سخن، هر چه اعتماد میان بیمه‌گر و بیمه‌گذار بیشتر باشد، میزان توسعه بیمه، مراتع از سوی مرتعداران بیشتر است. همچنین، تحقیقات انجام گرفته از سوی احمدی (۱۳۸۶) نمایان می‌کند، میان دو متغیر پیشگفته، رابطه مثبت وجود دارد که تحقیقات حاضر نیز، آن را مورد تأیید قرار می‌دهد.

منابع

۱. اسماعیل پور. س (۱۳۸۲)، «اهمیت مراتع کشور»، نشریه دامدار ، شماره ۱۴۶
۲. اشرفی. ج و معین الدین. ح (۱۳۷۲)، «مراتع کشور در گذشته - حال - آینده»، مجله جنگل و مرتع، شماره ۱۹
۳. راجرز. ا. ام و شوکمیر. ف (۱۳۶۹)، «رسانش و نوآوریها، رهیافت میان فرهنگی»، (مترجم: ابوظالب فنائی و عزت اله کرمی)؛ انتشارات دانشگاه شیراز.
۴. رحمانی. م، (۱۳۸۴)، جزوه آموزشی آشنایی با بیمه و بیمه کشاورزی، انتشارات صندوق بیمه محصولات کشاورزی . تهران.
۵. شهبازی. اسماعیل، (۱۳۷۷)، توسعه و ترویج روستائی، انتشارات دانشگاه تهران.
۶. شیدایی. گ (۱۳۷۴)، «حفاظت ، توسعه و بهره برداری از مراتع جهان»، فصلنامه جنگل و مرتع ، شماره ۲۴ .
۷. عظیمی. س، (۱۳۸۵)، «بررسی عوامل مؤثر بر پذیرش بیمه محصولات کشاورزی در شهرستان شیراز»، پایان نامه کارشناسی ارشد واحد علوم و تحقیقات تهران، ایران .
۸. فرجادی ، م (۱۳۷۶) . اصول و مفاهیم بیمه های بازرگانی. چاپ اول. انتشارات شرکت سهامی بیمه ایران . تهران
۹. قلاوند. ک، (۱۳۸۲)، «بررسی عوامل مؤثر بر پذیرش بیمه محصولات کشاورزی در استان تهران و مازندران»، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه علوم و پژوهشات تهران . ایران .
۱۰. کرمی. ع و فنایی. ا، (۱۳۷۳)، بررسی نظریه پردازیهها در ترویج کشاورزی. جلد اول ، انتشارات معاونت ترویج و مشارکت مردمی وزارت جهاد سازندگی . تهران .
۱۱. مظاهری. غ و رحمانی. م، (۱۳۷۸)، نشریه حامیان سبز ، انتشارات صندوق بیمه محصولات کشاورزی
۱۲. مجردی. غلامرضا، (۱۳۸۶)، «واکاوی سازه‌های مؤثر بر نگرش بیمه‌گذاران محصولات کشاورزی نسبت به کارگزاری خصوصی با استفاده از تحلیل مسیر»، مجله علمی و پژوهشی اقتصاد و کشاورزی. جلد ۲. شماره ۲. ص ۱۶۹-۱۹۷.
۱۳. ملکی. پونه، (۱۳۸۴)، «بررسی دانش بومی و نوین تلفیق شده در ارتقاء بهره‌وری منطقه لار»، پایان نامه کارشناسی ارشد ، دانشگاه علوم و تحقیقات تهران . ایران .
۱۴. نظری. ع، (۱۳۸۳)، «ارزیابی و تحلیل بیستمین سال تاسیس صندوق بیمه محصولات کشاورزی»، فصلنامه نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی ، سال اول ، شماره ۴ .

15. Dunkelberger, H. (2003), "Diffusion - Adoption of personal computers and internet in farm business decision: southeastern beef and peanut Farmers". journal of extension . 41(3) . [Online] Available on the www:

16. Haven. A.Z. and Flinn, W.L, (1975), The Adoption of Innovations: The Neglected Role of Institutional Constraints. Mimeograph, Department of Rural Sociology, Ohio State University. Columbus, OH. Hazell,P,B,R(1992
17. Jamison.D.T& Lau,L, (1998), Farmer education and farm efficiency. Published for World Bank[by]Johns Hopkins University Press.
18. Rogers. C. R, (1983) *Client-Centered Counselling*, Boston: Houghton-Mifflin
19. Spence.W,R,(1995),Innavation the Communication of chang in ideas, practices and products.Champan &London
20. Samaniego. R. M, (2006), Organizational capital, technology adoption and the productivity slowdown . [On Line] Available on the [http://www.elsevier.com/locate/jrpe/locate/S0924-6460\(06\)00010-1](http://www.elsevier.com/locate/jrpe/locate/S0924-6460(06)00010-1)
21. Voh. J, (1980),Resettlement Adjustment Patterns to Rural Development Pro- ...journal of Geojournal. Vol 21, Num 1.

Viewpoints of Private Insurance Agents of Factors Effective on Development & Acceptance of Pasture Insurance

Case study: Tehran Province

E. Salari*, Dr. S. Farajollah Hosseini ** & S. Dehyouri***

Abstract

The key role natural resources play in all dimensions of human life cannot be ignored at any rate. Pastures enjoy the widest span in the country, close to 55 percent of the Iranian territory. Therefore, management of pastures is a highly significant activity but exposed to risk. Insurance of the crop is a solution to control the risk. The main goal of the present article is to examine factors effective on development of pastures insurance in Tehran Province from private insurance agents' point of view. This research is among applied studies and is based on descriptive, correlative and regressive methods. The sampled group in this study included 32 private insurance agents and the research work was conducted on a field basis by using questionnaire and SPSS software. Reliability of the questionnaire and its validity was confirmed through using Cornbach alpha reliability coefficient. Multivariate regression analysis by stepwise model shows that knowledge about goals and benefits of pasture insurance, the degree of trust and certainty between the insurer and the insured, fair assessment of loss by the insurer and pasture span had all positive effect on accepting insurance for pastures. Furthermore, variables such as suitability of the insurance fee, numbers of contacts between experts and those in charge of pastures, and timely payment of fines by pasture owners have positive effect on the development of pasture insurance.

Keywords:

Pasture, Natural Resources Insurance, Accepting Insurance, Private Insurance Agents, Tehran Province.

بیمه و
کشاورزی

سال ششم
شماره ۲۱
۱۳۸۸

* Msc, Agricultural Extension and Education, Islamic Azad University, Faculty of Sciences and Research

** Associate Professor, Agricultural Extension and Education, Islamic Azad University, Faculty of Sciences and Research

*** PhD student, Agricultural Extension and Education, Islamic Azad University, Faculty of Sciences and Research